

Knjižni jezik in njegov Pravopis 8.0

IZR. PROF. DR. HELENA DOBROVOLJC IN DR. MANCA ČERNIVEC

ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER SAZU, INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

Naravni in knjižni jezik – zakaj razlike?

socializacija
materni jezik
rojeni govorce

KNJIŽNO

Strah me je, tukaj je tema. Bojim se.

Idrija

Strah me je, tuki je tama. Bajim se.

Kamnik

Strah me je, tuki je t'ma. Bujim se.

Kotlje

M'ne je strah, štole je t'mno.

Beltinci

Straj me je, eti je kmica. Bojin se.

šolanje
branje
priročniki knjižnega
jezika

Osebna izkaznica slovenskega knjižnega jezika

Starost: 476 let

Pisava: gotica, bohoričica, gajica, slovenica (= slovenska latinica)

Priročniki: slovnice, pravopisi, slovarji

16. stoletje: Trubar, Bohorič – alfabetizacija

17. stoletje: osvobajanje jezikov, počasen zaton latinščine

18. stoletje: razsvetljenstvo in šolska obveznost (nemščina)

19. stoletje: humboldtovski koncept naroda in jezika – reforma črkopisa (gajica) in poenotenje narečnih pisnih variant (nove oblike)

20. stoletje: Pleteršnikov slovar in prvi pravopis, priročniki 20. stoletja – skrb za enotnost

Zrela doba knjižnega jezika (1991, 21. stoletje)

- ▶ državni jezik, evropski jezik
- ▶ polnofunkcijski jezik
- ▶ ustavno in zakonsko uravnan jezik
- ▶ **270.000 osnovnošolcev in dijakov**
- ▶ **letno 5000 (najbrž) jezikovno pregledanih knjižnih publikacij**
- ▶ **pol milijona dnevni bralcev novic in tiskanih medijev (spletni!)**
- ▶ **1700 samostojnih podjetnikov z registrirano lektorsko dejavnostjo**
- ▶ študij slovenske slovnice in književnosti ponujamo na štirih različnih univerzah pri različnih predavateljih slovenskega knjižnega jezika

Uradni jezik

Slovenščina je uradni in državni jezik Republike Slovenije. Na območjih, kjer živijo tudi pripadniki italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti, je poleg slovenščine uradni jezik tudi madžarščina ali italijanščina.

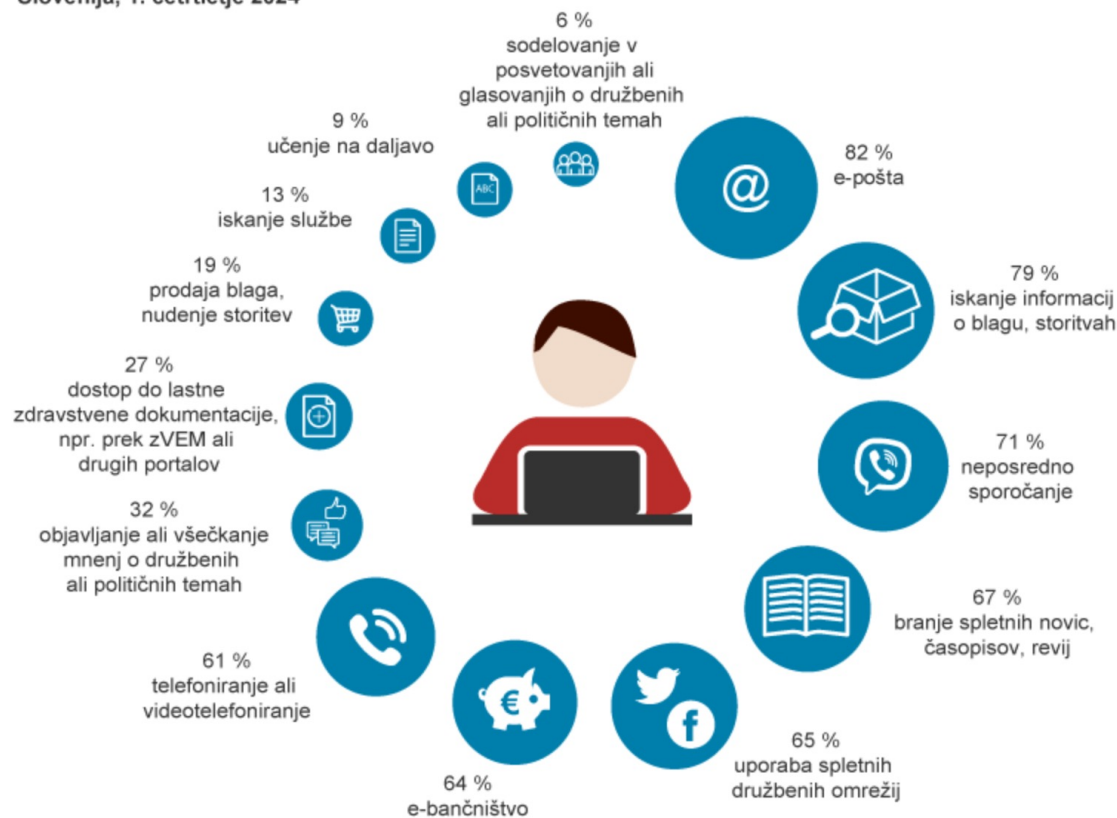
Slovenščina je jezik uradnih pisem in pogovorov, učni jezik v šolah, jezik policije, sodišč in drugih uradnih ustanov. V slovenščini so napisi na prometnih tablah in javni napisi (imena ulic, ustanov). V slovenščini izhajajo sredstva množičnega obveščanja, slovenščina je jezik različnih področij kulture in znanosti.

Novi načini rabe knjižnega jezika

- ▶ popularni mediji – radio, televizija na spletu
- ▶ elektronska revolucija
- ▶ vsak lahko objavlja brez posrednika
- ▶ na knjižni jezik vpliva govor, in knjižni jezik vpliva na govor

V knjižni slovenščini se danes izraža največje število govorcev v zgodovini slovenskega jezika.

Prebivalci Slovenije (16–74 let) po aktivnostih uporabe interneta za zasebne namene, Slovenija, 1. četrtnje 2024

Kaj je mogoče izboljšati?

Država:

- ▶ državna skrb za slovenščino (ponudnikom se ponudi pomoč pri prilagoditvi orodij in storitev za slovenščino – Apple po zgledu Googla, Netflix)

Jezikoslovje:

- ▶ poskrbeti za dostopnost priročnikov, za jezikovni servis
- ▶ poskrbeti, da bo slovenščina privlačna jezikovna izbira v vseh položajih

Predlog za prepoved Netflix v Sloveniji, dokler ne uvede slovenskega jezika

 3994 OGLEDOV 40 KOMENTARJEV

Spoštovana Vlada Republike Slovenije,

S tem predlogom zahtevam, da se platforma Netflix v Sloveniji prepove, dokler ne uvede slovenskega jezika v svojo vsebino. Trenutno slovenščina na Netflixu sploh ne obstaja – ne v obliki podnapisov in ne v obliki sinhronizacije.

Medtem ko imajo številne druge države popolno podporo za svoje jezike, vključno z madžarščino, ukrajinščino, češčino, jasno kaže na nespoštovanje slovenskega jezika in slovenskih državljanov.

Slovenija je suverena država in enakopravna članica Evropske unije, zato si njeni državljani zaslužijo enake pravice kot v vsaki drugi državi, da globalno podjetje popolnoma ignorira naš jezik in kulturo.

Jezikovni priročniki in jezikovna kultura

1. **Oddelek za leksikologijo** (besedišče, pomen in raba besed: SSKJ, sprotni slovar, šolski slovar, Franček ...)
2. **Oddelek za pravopis** (pravopisna pravila, pravopisni slovar: Pravopis 8.0 in ePravopis)
3. **Oddelek za terminologijo** (jezik stroke; pravni, farmacevtski, čebelarški, geografski, botanični ...)
4. **Oddelek za dialektologijo** (narečja slovenskega jezika, njihova razširjenost, značilnosti in variacije ...)
5. **Oddelek za etimologijo in onomastiko** (izvor besed in imen)
6. **Oddelek za zgodovino slovenskega jezika** (razvoj jezika od 16. stoletja dalje)

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU

Portal Fran

Fran

Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Išči po vseh slovarjih

Splošni

Etimološki

Zgodovinski

Terminološki

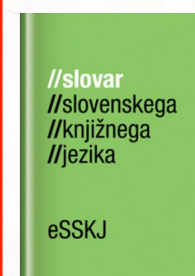
Narečni

Svetovanje

Zbirke

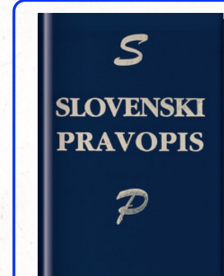
Slovar slovenskega knjižnega jezika²

eSSKJ – Slovar slovenskega knjižnega jezika

Sinonimni slovar slovenskega jezika

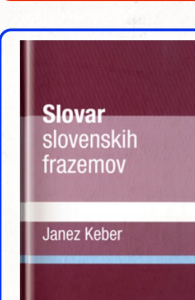
Slovenski pravopis

ePravopis – Slovenski pravopis

Sprotni slovar slovenskega jezika

Slovar slovenskih frazemov

Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov

Slovenska vezljivost

Slovar slovenskega knjižnega jezika

1. rastoči slovarji ... slovarji, ki se dopolnjujejo in narašča število gesel

2. slovarji, narejeni iz knjižnih izdaj

Slovarji strokovnega jezika oz. terminološki slovarji

- ▶ slovarji knjižnega jezika
- ▶ termini
- ▶ besedne zveze
- ▶ sodelovanje strokovnjakov
- ▶ večjezičnost

Agronomski terminološki slovar

Gasilski terminološki slovar

Botanični terminološki slovar

Kamnarski terminološki slovar

Davčni terminološki slovar

Terminološki slovar betonskih konstrukcij

Farmaceutski terminološki slovar

Pravni terminološki slovar

Terminološki slovar avtomatike

Urbanistični terminološki slovar

Terminološki slovar uporabne umetnosti

Tolkalni terminološki slovar

Slovenski smučarski slovar

Gledališki terminološki slovar

Čebelarški terminološki slovar

Geološki terminološki slovar

Gemološki terminološki slovar

Geografski terminološki slovar

Planinski terminološki slovar

Franček: portal za šolarje

1.–5. razred [6.–9. razred](#) srednja šola

Kaj pomeni ta beseda?

Poišči besede s podobnim pomenom.

Kako pregibam to besedo?

Kako izgovorim to besedo?

V katerih frazemih nastopa ta beseda?

Kako uporabljajo to besedo v narečjih?

Od kod izvira ta beseda?

Od kdaj uporabljamo to besedo?

Kaj pomeni beseda **čebela**?

RAZLAGA: Žuželka s sivim in rjavim ali rumenim progastim zadkom, ki daje med in vosek; LATINSKO IME: Apidae

ZGLEDA: Na srečanju bodo obiskovalci spoznali življenje **čebel** in njihove proizvode. Grm je bil poln dišečih cvetov, ki so privabili roj **čebel**.

Beseda **čebela** je del stalnih besednih zvez:

afriška čebela

1. POMEN IZ ČEBELARSTVA

RAZLAGA: medonosna čebela, razširjena zlasti na jugu in jugovzhodu Afrike

ZGLEDA: Odpornost **afriških čebel** izhaja iz lastnosti, pridobljenih z dolgo evolucijo. Zelo velike **afriške čebele** velikanke imajo močnejša in daljša žela.

2. POMEN

RAZLAGA: čebela, ki zelo agresivno brani svoje gnezdo, križanec med afriško in več vrstami evropskih čebel

ZGLEDE: Smrtonosne **afriške čebele**, ki se že štiri desetletja širijo po ameriški celini, so te dni dosegle Los Angeles in med prebivalci izzvale preplah.

čebela ubijalka

RAZLAGA: čebela, ki zelo agresivno brani svoje gnezdo, kolonijo, križanec med afriško in več vrstami evropskih čebel

ZGLEDA: Znano je, da **čebele ubijalke**, ki naj bi prišle iz Afrike, ne potrebujejo prav veliko, da se odločijo za smrtonosni napad. Neko starejšo žensko so v kritičnem stanju pripeljali v bolnišnico, potem ko jo je napadel roj **čebel ubijalk**.

Franja: večjezični portal

Ausonēs -um, *m* Avzon(c)i, skupno ime italjskih rodov ob zahodni obali srednje in spodnje Italije: L., Plin.;

LA-SL

pesn. sinekdoha Italci: Stat. Od tod *subst.* **Ausona** -ae, *f* Avzona, prastaro avzonsko mesto: L.; *adj.*

a) Ausonius 3 avzonski, spodnjeitaljski: *salis Ausonii lustrandum navibus aequor* V. ob brutijski in kampanjski obali, *mare* Varr. fr., Plin. ob južni obali Italije; *pesn. sinekdoha* italijanski, latinski, rimski: *Ausonia Teucros considerare terra* V., *Thybris* V., *Pelorum* O., *os* Mart. rim. zgovornost. — Kot rim. priimek, npr. *Decimus Magnus Ausonius* Decim Veliki Avzonij (Avzonski), slovnicař, retor in duhovit pesnik v 4. st. po Kr.

b) Ausonis -idis, *f* avzonska, *pesn. sinekdoha* italjska, italij(an)ska, rimska: *ora* O., *aquae* Sil., *matres* Cl.; *subst.*

Ausonia -ae, *f* (*sc. terra*) Avzonija, spodnja Italija: V., O.; *pesn. sinekdoha* Italija: V., O.; **Ausonii** -ōrum, *m* Avzon(c)i, Spodnjeitalci: V.; *pesn. sinekdoha* Italci: V.; po patronim. imenih tvorjeni *subst.* **Ausonidae** -dūm, *m* Avzon(c)i: *Camers ditissimus agri qui fuit Ausonidum* V.; *pesn. sinekdoha* Italci, Latinci, Rimljani: *procedit legio Ausonidum*: V.

barbaricus 3 (gr. βαρβαρικός)

LA-SL

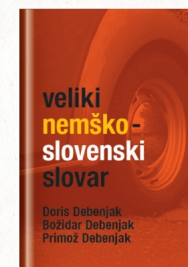
1. barbarški, v gr. pogledu = negrški, rimski, latinski: *urbes* Pl., *lex* Pl. zakon 12 tablic; v rim. pogledu = nerimski, negrški, tuj, inozemski: *supellex* L., *gladius* Cu., *arma* Sen. ph.; poseb. jutrovski, trojanski, frigijski: *aurum* V., *manus Briseidos* O., *astante ope barbarica* Enn. ap. Ci., *ope barbarica* V.; *nomina barbarica* (= germanska) Suet.; *subst.* **barbaricum** -ī, *n* barbarška dežela, tujina: Eutr., Amm.

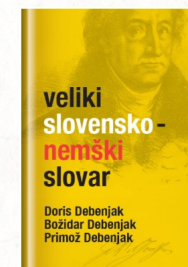
Veliki angleško-slovenski slovar

Slovensko-angleški slovar

Veliki nemško-slovenski slovar

Veliki slovensko-nemški slovar

Francosko-slovenski slovar

Slovensko-francoski slovar

Veliki italijansko-slovenski slovar

Veliki slovensko-italijanski slovar

Srbskohrvatsko-slovenski slovar

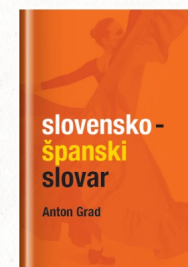
Slovensko-srbskohrvaški slovar

Rusko-slovenski slovar

Špansko-slovenski slovar

Slovensko-španski slovar

Veliki slovensko-madžarski slovar

Ukrajinsko-slovenski slovar

Slovensko-ukrajinski slovar

Romunsko-slovenski slovar

Slovensko-romunski slovar

Latinsko-slovenski slovar

Šolski grško-slovenski slovar

Vladimir Dumka: *Ukrajinsko-slovenski slovar*, elektronska izdaja 2024. Osnova za slovarsko zbirko je knjižna izdaja Založbe ZRC (2018). Število slovarskih sestavkov: 24.347, zadnja sprememba: 16. 10. 2024, 6:15. [Več ...](#)

Svetovanje

Jezikovna
svetovalnica

Jezikovna svetovalnica

Terminološka
svetovalnica

Terminološka svetovalnica

Jezikovna svetovalnica

Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

PISKOTKI

Jezikovna svetovalnica je spletno mesto, kjer raziskovalci Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU odgovarjajo na jezikovna vprašanja, ki jih s priručniki na [Fran.si](#) ni mogoče v celoti razrešiti. Ker se je od leta 2012 nabralo že veliko odgovorov na vprašanja, lahko svetovalnico uporabljamo tudi kot priručnik, po katerem lahko iščemo s pomočjo [iskalnika](#) ali pa [brskamo](#) po njem s pomočjo razdelitve odgovorov na posamezna jezikoslovna področja. Vprašanje v Jezikoslovni svetovalnici lahko postavi vsakdo. Na strokovna terminološka vprašanja odgovarjamo na spletišču [Terminologične](#)

Posredujte nam svoje vprašanje

Oglejte si odgovore po tematskih področjih

Zadnji odgovori

Iščite po dosedanjih odgovorih

Agensni subjekt

Terminološka

V družboslovnih vedah se v angleščini pogosto uporablja termin agens, ki ga pozna tudi SSKJ2. Agens opisuje sposobnost delovanja političnega akterja. Poleg tega pa se v angleščini uporablja tudi pridevnik agentic, za katerega se zdi, da v slovenščini nima ustreznika. Zato me zanima, kako v slovenščini poimenovati angleški termin agentic subject, ki označuje subjekt, ki mu je pripisana sposobnost delovanja. Pišem namreč znanstveni prispevek o proučevanju človekovih pravic v okviru mednarodnih odnosov, in sicer s perspektive poststrukturalistične kritične sociološke teorije človekovih pravic in kritičnih študij mladine. Tema prispevka je izgradnja reprezentacije mladine kot subjekta s političnim delovanjem skozi mednarodni diskurz. V tem kontekstu se tradicionalno govori o mednarodnih akterjih (ang. actors), o sposobnosti njihovega delovanja pa kot o akternosti (ang. actorness) ali akterski sposobnosti. V zadnjem desetletju je pojem mednarodnega akterja v mednarodnih odnosih postal predmet obsežne kritike zaradi državocentričnosti. Raziskovalci izpostavljajo tudi, da izključuje marginalizirane kolektivne akterje. Zato se v prispevku namensko želim izogniti uporabi poimenovanja akter, namesto tega bi uporabila slovensko poimenovanje za angleški termin agentic subject. Prosim torej za mnenje, kaj bi bilo najprimerneje: pojem poimenovati agentični subjekt, za agentic poiskati kak drug slovenski ustreznik ali uporabiti opisno poimenovanje subjekt z agensom.

Agrovoltaična paša

Terminološka

Zanima me, kateri slovenski ustreznik angleškega termina solar grazing ali nemškega Solarpark, ki označuje vrsto paše na kmetijskem zemljišču, na katerem se pridobiva tudi električna energija s fotovoltaiko, bi bil najprimernejši. Na spletu je veliko omemb takšne dvojne rabe kmetijskega zemljišča, ki je zelo razširjena v tujini. Razmišljam o terminu sončno-pašna raba, podobno kot uporabljamo termin pašno-kosna raba.

Akcija

Terminološka

Zanima nas poimenovanje za aktivnosti, ki javnost pozivajo k sodelovanju in se izvajajo v okviru občanske znanosti. Ne gre za projekt, ker je namreč znotraj enega projekta lahko zasnovanih več različnih aktivnosti. Ali je ustreznejše poimenovanje kampanja ali akcija?

Aktivno državljanstvo

Terminološka

Zanima me, ali je termin aktivno državljanstvo ustrezno poimenovanje za pojem, ki označuje delovanje posameznika na različnih področjih življenja za splošno korist skupnosti in ne le za izpolnitev njegovih osebnih interesov. Pojavilo se je vprašanje, ali bi bilo ustreznejše poimenovanje dejavno državljanstvo. Kateri termin je po vašem mnenju ustreznejši?

Algoritemsko ojačevanje

Terminološka

Kateri je po vašem mnenju najprimernejši slovenski ustreznik za angleški termin algorithmic amplification? Termin označuje zviševanje odmevnosti in vpliva posameznih spletnih vsebin na račun drugih kot posledice algoritmov, ki so izdelani na podlagi ogledov in izbor spletnih uporabnikov. V prevodih institucij EU se pojavljajo poudarjanje odmevnosti, izpostavljanje odmevnosti, jačanje odmevnosti, povečevanje odmevnosti.

Aluminijasta odreznina

Terminološka

Ali v slovenščini obstaja termin, ki označuje odpadni aluminij, ki nastane pri žaganju? Če odpadek nastane pri piljenju, je opilek, če nastane pri struženju, je ostružek. Vprašanje pa je, kako se imenuje odpadek, ki nastane pri žaganju? Če govorimo o lesu, je to žagovina, kako pa je s tem pri kovinah, natančneje pri aluminiju?

Analiza razpoloženja

Terminološka

V slovenščini se pojavlja termin analiza sentimenta (ang. sentiment analysis), ki označuje računalniško analizo stališč govornca ali pisca, izraženih v besedilu. Beseda sentiment v slovenščini po SSKJ2 pomeni čustvo, tukaj pa po našem razumevanju ne gre za čustvo. V angleščini se poleg omenjenega termina uporablja še termin opinion analysis. V slovenščini se pojavljata še ustreznika analiza mnenj in rudarjenje mnenj. Kateri termin bi bil v slovenščini najprimernejši?

Označevanje odgovorov in povezljivost

Jezikovna svetovalnica

Jezikovna svetovalnica
Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

PRAVOPIS 799   OBLIKOSLOVJE 412   SKLADNJA 334   ETIMOLOGIJA 277   BESEDOTVORJE 245

MALA ALI VELIKA ZAČETNICA 233   POMENOSLOVJE 204   IZVOR OSEBNEGA IMENA 186

IZVOR BESEDE 183   SKLANJANJE LASTNIH IMEN 180   LOČILA 169   POMENSKA RAZLAGA 154

VEJICA 111   PREVZETE BESEDE IN BESEDNE ZVEZE 79   LEKSIKA 70   STILISTIKA 67

ZEMLJEPIŠNA IMENA 65   UJEMANJE 58   GLASOSLOVJE 55   ZLOŽENKE 55

RAZLAGA BESED V SLOVARJU 52   TERMINOLOGIJA 51   SOPOMENSKOST 50   SKLANJANJE 48

SVOJILNI PRIDEVNIK 47   PODOMAČEVANJE 43   PISNE DVOJNICE 41   STVARNA LASTNA IMENA 40

IZVOR SAMOSTALNIKA 37   LEKSIKOGRAFIJA 35   PISANJE SKUPAJ ALI NARAZEN 35   PREDLOG 34

NAGLAS 33   PREDLOŽNA ZVEZA 33   ŠTEVNIKI 32   NORMATIVNOST 32   VEČBESEDNI VEZNIK 30

TVORBA PRIDEVNIKOV 30   KRATICE 30   BESEDNA ZVEZA 29   PREVODOSLOVJE 29   GLAGOL 28

VEZNIK 28   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ 28   BESEDOTVORNE DVOJNICE 27

PRIDEVNIK 27   STIČNOST 26   VEZAJ 26   VEZLJIVOST 25   IZBIRA USTREZNE BESEDE 25

SOCIOLINGVISTIKA 24   OKRAJŠAVE 24   IZGOVOR BESED 24   ZANIKANJE 23

POSEBNA PISNA ZNAMENJA 23   SSKJ 21   POMIŠLJAJ 21   DOLOČNI IN NEDOLOČNI PRIDEVNIK 20

RODILNIK 20   PREČRKOVANJE 20   PODOMAČEVANJE OBČNIH POIMENOVANJ 18

« in imena kraja »Grand Portage«
SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ

« »Planet TV«?
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE LASTNIH IMEN   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   PLANET TV   POP TV

Sklanjanje imen športnih klubov
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE LASTNIH IMEN   IMENA ŠPORTNIH KLUBOV   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ

Sklanjanje besedne zveze »pojem konflikt«
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   SKLADNJA   BESEDNA ZVEZA

Sklanjanje večbesednih angleških imen: »Cross Village«, »Little Traverse«
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   SKLANJANJE LASTNIH IMEN

Sklanjanje besednih zvez tipa »otok Hvar«
SKLADNJA   MESTO LJUBLJANA   BESEDNA ZVEZA   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   OBLIKOSLOVJE

Sklanjanje desnega prilastka: »hribovje Pohorje«
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   ZVEZE Z DESNIM PRILASTKOM

Dva priimka moške osebe: drugič
OBLIKOSLOVJE   DVOJNA IMENA   PREGIBANJE LASTNIH IMEN   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ

Dva priimka moške osebe: kako sklanjati in kako navajati
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   DVOJNA IMENA

Kako sklanjati ime »Boko Haram«?
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   BOKO HARAM

Kako zapisati ime glavnega mesta Antigve in Gvatemale?
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   SKLANJANJE LASTNIH IMEN   GVATEMALA   ANTIGVA

Sklanjanje češkega zemljepisnega imena »Ústí nad Labem«
OBLIKOSLOVJE   ZEMLJEPIŠNA IMENA   SKLANJANJE LASTNIH IMEN   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ

Kako sklanjamo ime avstralskega mesta »Lake Macquarie«?
OBLIKOSLOVJE   SKLANJANJE VEČBESEDNIH POIMENOVANJ   LAKE MACQUARIE

Sklanjanje besednih zvez tipa »otok Hvar«

Moderator

Vprašanje:

Zanima me, kako sklanjamo besedne zveze z lastnoimenskim določilom ob zemljepisnem jedru tipa: *mesto Trst* in *otok Pag, otok Hvar*.

Odgovor:

Raba občnoimenskega določila pred lastnim imenom ni zagotovilo, da se ime, ki temu določilu sledi, ne sklanja.

Iz preteklih raziskav (npr. Martina Križaj Ortar, O samostalniškem prilastku v imenovalniku, *JIS*, 1984/85) je mogoče povzeti, da poznamo dva tipa samostalniških zvez z desnim samostalniškim prilastkom:

1. **ujemalni samostalniški prilastek**, ki se obvezno ujema z jedrom in z njim vred **sklanja** ter vedno nastopa ob biološko živem samostalniku v jedru (*brat Janez, brata Janeza*),
2. **imenovalni samostalniški prilastek**, ki se neobvezno ujema z jedrom in **ne sklanja** ter nastopa ob biološko neživem lastno- ali občnoimenskem samostalniku v jedru (*revija Jana, revije Jana; beseda bombon, besede bombon*; po SP 2001 gre za tip **hotel Turist**).
[[Križaj Ortarjeva v omenjenem prispevku navaja po Čehih besednozvezna jedra, ki nastopajo v teh zvezah: *beseda, naziv, titula, znamka, klic, vzklík, vprašanje, glas, geslo, napis, stavek, črka, podjetje, gostilna, revija, časopis, parnik*.]]

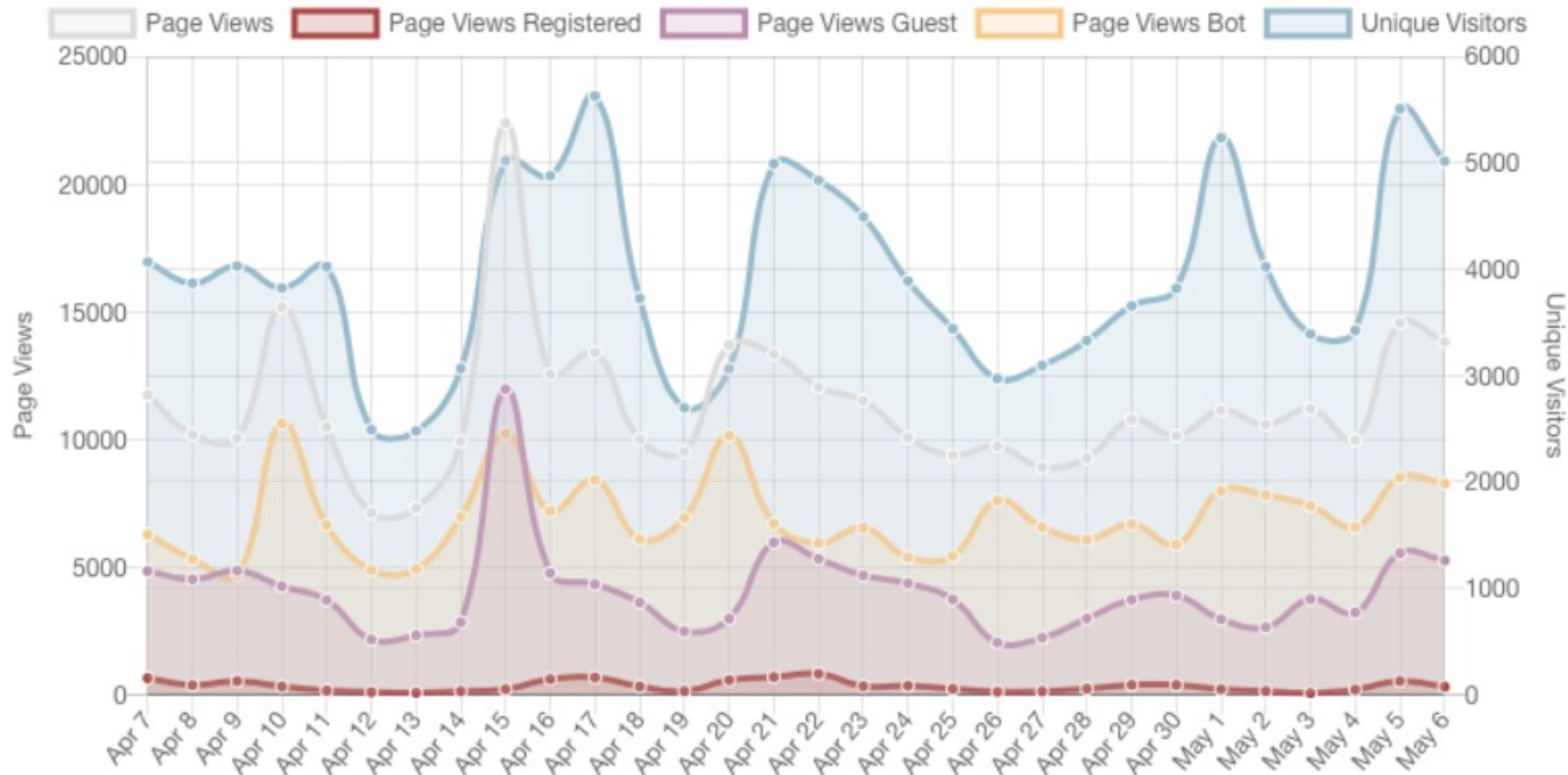
Besedne zveze **mesto Trst, otok Pag, otok Hvar** uvrščamo v podskupino zgoraj navedene druge (2.) skupine, in sicer gre za tip **mesto Ljubljana** (v pravopisnih pravilih SP 2001 člen 861), ki se od osnovne (2.) skupine razlikuje po tem, da se lahko tudi sklanja in nastopa navadno ob poimenovanju, ki zaznamuje neko zemljepisno danost, npr. *mesto, reka, jezero, otok* ipd.:

- *mesto Ljubljana, mesta Ljubljana/Ljubljane,*
- *otok Hvar, otoka Hvar/Hvara,*
- *reka Soča, reke Soča/Soče,*
- *mesto Trst, mesta Trst/Trsta.*

To pravopisno določilo potrjujejo tudi dvojnice v gradivu oz. besedilih korpusa [Gigafida](#), npr.:

- *Mislím, da Slovenija leži blizu mesta Trst. Trst pa je v Italiji.*
- *Čeprav ni bilo nikogar, ki bi 150 udeležencev iz 28 držav pozdravil v imenu mesta Trsta ali slovenske države ...*

Obiskovalci – več kot 3000 dnevno

Prenova pravopisnih pravil

Pravopis 8.0 ^{Predlog}

Pravila novega slovenskega pravopisa za javno razpravo

[Poglavja](#) [Celotno besedilo](#)

I
Pisna
znamenja

Javna razprava
zaključena

II
Krajšave

Javna razprava
zaključena

III
Velika
in mala
začetnica

Javna razprava
zaključena

IV
Prevzete
besede in
besedne zveze

Javna razprava

V
Ločila

Javna razprava

VI/1
Slovnični oris
za pravopis

Glasoslovni oris

Javna razprava
zaključena

VI/2
Slovnični oris
za pravopis

Glasovno-črkovne
premene

Javna razprava
zaključena

VI/3
Slovnični oris
za pravopis

Oblikoslovni oris

Javna razprava

VI/4
Slovnični oris
za pravopis

Besedotvorni oris

Javna razprava

VII
O
prevzemanju
iz posameznih
jezikov

Javna razprava

Notranja členjenost pravil

PREMENE ZARADI PREGLASA

{25} Zaradi **preglasa** (premene samoglasnika *o* s samoglasnikom *e* za soglasniki *c, j, č, ž, š* in *dž*) prihaja do premene obrazil, in sicer

1. namesto priponskega obrazila **-ov** uporabljamo **-ev** pri pridevniških izpeljankah s svojilnim in vrstnim pomenom (**mož** – **možev**, **Jurij** – **Jurijev**; **zidar** – **zidarjev**, **STA** – **STA-jev**; **Gorenje** – **Gorenjev**, **korenje** – **korenjev**; **jelša** – **jelšev**, **češnja** – **češnjev**; **apartma** – **apartmajev**, **karite** – **karitejev**, **kivi** – **kivijev**, **kanu** – **kanujev**);

2. namesto medpone **o** uporabljamo medpono **e** pri zloženkah s prvo sestavino besedotvorne podstave moškega in srednjega spola, npr. **jajcevod**, **življenjepis**, **žolčevod**, **licemeren**.

[ODDAJTE KOMENTAR](#)

{26} Soglasnik **c** se v izglasju besedotvorne podstave samostalnikov moškega spola navadno premenjuje s **č**: **stric** – **stričev**, **Škufca** – **Škufčev**.

[ODDAJTE KOMENTAR](#)

{27} POSEBNOSTI

1. Preglas se ne uresničuje pri medponi zloženek, pri katerih je prva sestavina besedotvorne podstave ženskega spola in ima končnico **-a**, npr. *ki ljubi resnico*, *pravico* – *resnicoljub*, *pravicoljuben*; *ki peče pico* – *picopek*.

2. Preglaševanje je redko ali pa ga opuščamo pri samostalnikih na končni **-co** (**bajaco**; **Aco**, **Braco**, **Joco** ipd.); povsem opuščamo tudi premeno **c** – **č**: **bajaco** – **bajacov**, **Aco** – **Acov**.

 V manj formalnih knjižnojezиковnih položajih in pogovornem jeziku se pri nekaterih pogovornih in klicnih oblikah imen (**bruc**, **Rac**) premena *c* – *č* opušča, npr. **bruc** – **brucev**, redko **bručev** (manj formalno *brucov*); **Rac** – **Racev**, redko **Račev** (manj formalno *Racov*).

osnovno pravilo

posebnosti

stilno-pojasnjevalni napotki

Katere so najvidnejše spremembe, ki jih predlaga Pravopis 8.0?

ČASOVNICA:

Zadnja javna razprava: februar 2026

V letu 2026 končna redakcija pravil

SP 2001	Predlog v Pravopisu 8.0	Poglavje in opis
Novo mesto, Slovenska vas, Opatje selo, Kranjska Gora, Škofja Loka, Zidani Most	Novo Mesto, Slovenska Vas, Opatje Selo, Kranjska Gora, Škofja Loka, Zidani Most	Velika in mala začetnica, krajevna imena (odprava izjem mesto, trg, vas (vesca), selo (sela, selce), naselje)
Pod hrasti, Za vodo	Pod Hrasti, Za Vodo	Velika in mala začetnica, predložna ledinska imena (zapis prve popredložne sestavine z veliko začetnico)
nestični vezaj: Josip Murn - Aleksandrov	pomišljaj: Josip <u>Murn</u> – <u>Aleksandrov</u> ali brez Josip <u>Murn</u> <u>Aleksandrov</u>	Ločila, pomišljaj; Velika in mala začetnica, psevdonimi in vzdevki
renska zveza, mala antanta, toda Varšavski pakt, Severnoatlantsko zavezništvo	Renska zveza, Mala antanta, Varšavski pakt, Severnoatlantsko zavezništvo	Velika in mala začetnica, meddržavne zveze

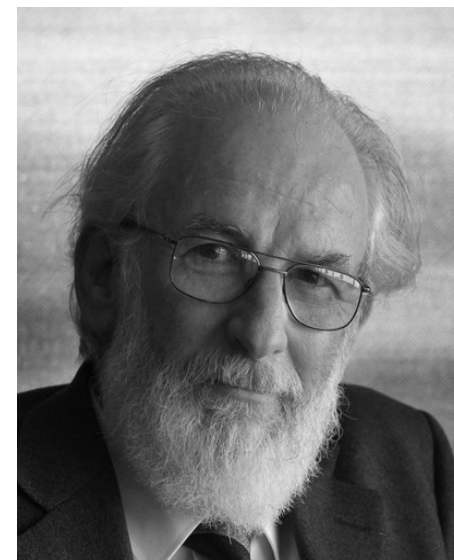
SP 2001	Predlog v Pravopisu 8.0	Poglavje in opis
... v četrtek, 10. maja(,) bo	... v četrtek, 10. maja, bo	Ločila (Vejica): druga pristavčna vejica se ne opušča več
pitagorov tudi Pitagorov izrek,	Pitagorov izrek	Velika in mala začetnica
adidas, aspirin	Adidas, adidaske	Velika in mala začetnica, znamke in izdelki
abwehr, gestapo, informbiro, marsejeza	Abwehr, Gestapo, Informbiro, Marsejeza	Velika in mala začetnica, stvarna imena
EKG-laboratorij, C-vitamin, UV-žarki	EKG laboratorij, C vitamin, UV žarki	Ločila, vezaj; Krajšave, kratice
Šmarje - Sap	Šmarje-Sap	Dvojna imena
Gozd - Martuljek, Gozdmartuljčan, gozdmartuljški	Gozd-Martuljek, Gozd-Martuljčan, gozd-martuljški	Besedotvorje, izpeljanke iz dvojnih imen
Hrib - Loški Potok	Hrib v Loškem potoku	Velika in mala začetnica, dvojna imena
Jean-Jacques, rod. Jean-Jacquesa	Jean-Jacques, rod. Jeana-Jacquesa	Oblikoslovni oris, sklanjanje dvojnih imen

Zakaj potrebujemo nove priročnike?

»Čas spremeni vse. Nobenega razloga ni, da bi jezik ušel temu univerzalnemu zakonu.«
(F. de Saussure, 1912)

»Svet nespreminjajoče se jezikoslovne odličnosti, ki temelji na sijaju preteklih literarnih oblik, obstaja le v domišljiji. Edini jeziki, ki se ne spreminjajo, so mrtvi jeziki.« (D. Crystal, 2005)

Portal Fran – kako nam pomaga?

Iskanja po vsebini slovarskih sestavkov in obeh svetovalnic

Zadetki iskanja

revízor -ja m (ī)

kdor (poklicno) pregleduje poslovanje, dokumente zaradi ugotavljanja skladnosti s predpisi, zakoni; **pregledovalec**, **nadzornik**: revizor je pregledal vse račune; poročilo revizorja

SSKJ² **revízor** -ja m z -em člov. (ī) **pregledovalec**, **nadzornik**

revízorka -e ž, člov. (ī) **pregledovalka**, **nadzornica**

revízorjev -a -o (ī)

Pravopis

revízor -ja mCelotno geslo **Sinonimni**

kdor (poklicno) pregleduje poslovanje, dokumente zaradi ugotavljanja skladnosti s predpisi, zakoni

SINONIMI: knj.izroč. **revident**

revízor -ja m

Pravo

generálni državni revízor -ega -ega -ja m

Pravo

Število zadetkov: 5

Vse na Franu **6** **11**

Slovarji

SSKJ ²	1	3
eSSKJ	0	1
Sinonimni	1	1
Pravopis	1	2
ePravopis	0	0
Sprotni	0	0
Frazeološki ▾	0	0
Vežljivostni ▾	0	0
Etimološki ▾	0	0
Zgodovinski ▾	0	0
Terminološki ▾	2	1
Narečni ▾	0	0
Arhiv ▾	1	3

Svetovalnica

Jezikovna	0	0
Oddajte vprašanje		
Terminološka	0	0
Oddajte vprašanje		

Osnovno iskanje

Zadetki iskanja

revizor moški spol (-ja ...) *der* Buchprüfer, Rechnungsprüfer, Prüfer, Wirtschaftsprüfer

revízor reviser, revisor

revizor réviseur moški spol , contrôleur moški spol , inspecteur moški spol ; (*knjigovodski, finančni*) vérificateur moški spol des comptes (ali de comptabilité) , expert-comptable moški spol

revizor (-ja) m revisore; jur. (član nadzornega odbora) sindaco

revizor -ja m revizor, nadglednik, nadzornik: *zadružni revizor*

revizor revisor m ; inspector m ; (*knjig*) interventor m

finančni revizor censor m de cuentas

revizor -ja m., pevizóp -a 4.

revizor -ja m revizor, inspector, controlor

preglédnik -a m., pevizóp -a 4.

pregledoválec -lca m controlor, revizor

blagájniški cash

SL-NE

SL-AN

SL-FR

SL-IT

SL-SH

SL-ŠP

SL-UK

SL-RO

SL-UK

SL-RO

SL-AN

Vsi slovarji

	12	25	4
angleščina ▾	1	4	1
nemščina ▾	1	6	0
francoščina ▾	1	1	1
italijanščina ▾	1	1	1
hrvaščina, srbščina ... ▾	2	3	0
ruščina ▾	1	3	0
španščina ▾	1	1	1
madžarščina ▾	0	0	0
ukrajinščina ▾	2	3	0
romunščina ▾	2	3	0
latinščina ▾	0	0	0
stara grščina ▾	0	0	0

Povezava s
portalom
Franja

Osnovno iskanje z zvezdico

(zvezdica nadomešča poljubno število znakov)

revízorka -e ž (ī)

ženska, ki (poklicno) pregleduje poslovanje, dokumente zaradi ugotavljanja skladnosti s predpisi, zakoni; *pregledovalka*, *nadzornica*: državna, pooblaščená revizorka; revizorka v občinski upravi; mnenje, ugotovitve revizorja / finančna revizorka; notranja, zunanja revizorka

SSKJ²

revízorska služba -e -e ž

Pravo

revízorski -a -o prid. (ī)

nanašajoč se na revizorje: revizorsko poročilo / revizorska služba

SSKJ²

revízorski -a -o (ī) *pregledovalski*, *nadzorniški*

Pravopis

revízorski pôsel -ega -sla m

Pravo

generálni državni revízor -ega -ega -ja m

Pravo

Slovarji

SSKJ ²	3	5
eSSKJ	0	2
Sinonimni	1	1
Pravopis	2	3
ePravopis	0	0
Sprotni	0	0
Frazeološki ▾	0	0
Vezljivostni ▾	0	0
Etimološki ▾	0	0
Zgodovinski ▾	0	0
Terminološki ▾	4	5
Narečni ▾	0	0
Arhiv ▾	2	5

Svetovalnica

Jezikovna	0	0
Oddajte vprašanje		
Terminološka	0	4
Oddajte vprašanje		

Zadetki v Terminološki svetovalnici portala Fran

Bančno povzročena recesija

Terminološka

Zanima me slovenski prevod angleškega termina bank-led recession, ki označuje recesijo, ki je posledica problemov v bančnem sistemu (bančne krize). Imam dva predloga: s strani bank povzročena recesija in bančno vodena kriza . Kaj menite?

Jastreb, golob

Terminološka

Kako prevajati izraza hawkish (iz samostalnika hawk) in dovish (iz samostalnika dove)? Gre za opis naravnosti bankirjev ECB, ko odločajo o denarni politiki. Nekateri so bolj restriktivno naravnani (npr. obrestne mere bi dvigovali hitreje), kar v angleščini poimenujejo hawkish , medtem ko so drugi bolj podporno naravnani (npr. obrestne mere bi dvigovali počasneje), kar imenujejo dovish . V slovenščini se je na področju ekonomije uveljavil termin jastreb za hawk in golob za dove . Opažamo pa različne prevode za pridevniško obliko hawkish – jastrebški , jastrebovski in dovish – golobji , golobovski . Katera različica je najprimernejša?

Oslabitev

Terminološka

Na področju financ se uporabljata dva termina, in sicer oslabitev in slabitev (sredstev/zalog/terjatev ...), ki označujeta izgubo dela uporabnosti ali vrednosti (sredstev/zalog/terjatev ...). Če npr. računovodja izvede oslabitev terjatve , to pomeni, da ji knjigovodsko zniža vrednost. Ker ne vem, ali je pravilno slabitev ali oslabitev , vas prosim za pomoč.

Podjetje z majhno tržno kapitalizacijo, podjetje s srednjo tržno kapitalizacijo, podjetje z veliko tržno kapitalizacijo

Terminološka

Na vas se obračam z vprašanjem po najboljših slovenskih ustrezninah za angleška termina small-cap company in mid-cap company . Prvi označuje podjetje, ki ima tržno kapitalizacijo praviloma manjšo od 2 milijard ameriških dolarjev, drugi pa podjetje, ki ima tržno kapitalizacijo praviloma od 2 do 10 milijard ameriških dolarjev (znesek v milijardah lahko odstopa od države do države). V slovenskem prostoru že obstaja nekaj možnosti, in sicer podjetje z majhno tržno kapitalizacijo in podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo , pa tudi majhno podjetje in srednje veliko podjetje . 55. člen Zakona o gospodarskih družbah (ZGD) govori o mikro družbah , majhnih družbah , srednjih družbah in velikih družbah . Pri tem bi opozorila predvsem, da bi morali v skladu z ZGD govoriti o (gospodarskih) družbah in ne podjetjih , določiti pa bi bilo treba tudi rabo pridevnika mali/majhen – menim, da bi bila primernejša oblika določna, tj. malo (podjetje), ker gre za vrsto podjetja in ne za kakovost.

Primer odgovora TS

Bančno povzročena recesija

Opis terminološkega problema:

Zanima me slovenski prevod angleškega termina *bank-led recession*, ki označuje recesijo, ki je posledica problemov v bančnem sistemu (bančne krize). Imam dva predloga: *s strani bank povzročena recesija* in *bančno vodena kriza*. Kaj menite?

Vprašanje poslano: 6. 6. 2018

Mnenje Oddelka za terminologijo:

V nam dostopnih virih nismo našli slovenskega ustreznika za angleški termin *bank-led recession*, zato smo poskušali najti ustrezno poimenovanje na podlagi vsebine pojma. Gre za recesijo, ki jo je povzročila bančna kriza oz. težave v bančnem sistemu. *Recesija* je v ekonomiji uveljavljen termin (gl. slovarski sestavek *recesija* v [Pojmovniku Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije](#)), zato je ustrezno jedro termina. Večjo težavo nam povzroča sestavina, ki določa, kaj je krizo povzročilo. Najbolj elegantna in gospodarna možnost bi bila *bančna recesija*, a menimo, da pojma ne označi dovolj natančno.

Ostanejo nam bolj opisne možnosti, npr. *s strani bank povzročena recesija* ali *recesija, povzročena z bančno krizo*, ki se nam zdijo nekoliko okorne. Taki termini praviloma nimajo veliko možnosti, da bi se ustalili, saj se pojavljajo vedno nove variante termina. Vaš predlog *bančno vodena kriza* bi bil s tega vidika primernejši, vendar predlagamo, da sestavino *voden* zamenjate s *povzročen*, ki bolj ustreza vsebini pojma, in da kot jedro termina raje uporabite termin *recesija*. Naš predlog za angleški termin *bank-led recession* je torej *bančno povzročena recesija*.

Avtorji: Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Mitja Trojar, Mojca Žagar Karer

Osnovno iskanje z vprašajem

(vprašaj nadomešča en znak)

upravlja?ec

Zadetki iskanja

upravljaec gl. [upravljaec](#)

SSKJ²

upravljaavec -vca in upravljaelec -lca [uprauljauc̥a] m (â)

SSKJ²

1. *kdor odloča o uporabi, izkoriščanju, vzdrževanju česa*: družba je upravljaec bencinskih servisov
2. *kdor odloča o življenju in delu v kaki družbeni, delovni skupnosti*: izvoliti nove upravljavce; delavci so postali upravljavci tovarn
3. *kdor (poklicno) upravlja stroj, napravo*: upravljaec buldožerja, stružnice, žičnice

Pravopis

upravljaelec -lca [uɛ] m z -em člov. (â) [upravljaec](#)

upravljalca -e [uɛ] ž, člov. (â) [upravljavka](#)

upravljalcev -a -o [uɛ] (â)

upravljaec -vca m z -em člov. (â) ~i tovarne

upravljavka -e ž, člov. (â)

upravljavcev -a -o (â)

upravljaec -vca m

kdor (poklicno) upravlja stroj, napravo

SINONIMI: [upravljač](#)

GLEJ ŠE: [menedžer](#)

upravljaec smučišča -vca -- m

Smučanje

upravljaec teptalnega strôja -vca --- m

Smučanje

upravljaec žičnice -vca -- m

Smučanje

»Upravljaec« ali »upravljaec«?

Jezikovna

Ekipe ZRSZ se ukvarja s preverjanjem prevodov poklicev nove verzije *Evropske standardne klasifikacije poklicev* iz angleščine v slovenščino. Naleteli smo na več primerov, ko prevajalci uporabijo izraz *upravljaec/upravljalca* (večinoma še vedno *upravljaec/upravljavka*). Spodaj izpostavljam dva takšna primera:

Odgovor v Jezikovni svetovalnici portala Fran

»Upravljaec« ali »upravljavec«?

BESEDOTVORNE DVOJNICE UPRAVLJALEC BESEDOTVORJE PISNE DVOJNICE BESEDOTVORNE DVOJNICE UPRAVLJAVEC

Odgovori

Z

Moderator

Vprašanje:

Ekipa ZRSZ se ukvarja s preverjanjem prevodov poklicev nove verzije *Evropske standardne klasifikacije poklicev* iz angleščine v slovenščino. Naleteli smo na več primerov, ko prevajalci uporabijo izraz *upravljalec/upravljalca* (večinoma še vedno *upravljavec/upravljavka*). Spodaj izpostavimo dva takšna primera:

- upravljalec/upravljalca priprave mesa
<http://distribution.cc-app-service.com/concepts/6b73f82c-2543-4a72-a86d-e988869df5ca/browse/7e33b166-4a6d-40f3-8048-83b3a9d3ef49>
- upravljalec/upravljalca strožnice
<http://prerelease.escoportal.eu/concepts/6b73f82c-2543-4a72-a86d-e988869df5ca/browse/63042e8f-dd59-47fe-87f3-3b2ce21f196a>

Postavlja se nam vprašanje, ali sta izraza *upravljalec/upravljalca* slovnično pravilna in ali je dopustno, da se pri prevodih poklicev uporablja nekonsistentna raba terminov *upravljavec/upravljalec*.

Odgovor:

Pravila Slovenskega pravopisa 2001 v členih **945 in 946** pravijo, da ima priponsko obrazilo *-lec* prosto varianto *-vec*, če je na koncu korena soglasnik oz. soglasniški sklop / oz. lj:

- Priponsko obrazilo *-lec* ima prosto varianto *-vec*, če je na koncu korena l ali lj: *voliti – volivec* ali *volilec*, *ponavljati – ponavljavec* ali *ponavljalec*.

Beseda *upravljavec* ima torej prosto varianto *upravljalec*. Kot smo zapisali že v odgovoru glede dileme *volivec/volilec*, zveza **prosta varianta** pomeni, da lahko poljubno/svobodno izbiramo med eno ali drugo različico, torej *upravljavec* ali *upravljalec*.

Nekoliko bolj naklonjen različici *upravljavec* je **slovarski** pravopisni napotek v istem priročniku (SP 2001), kjer je *upravljavec* priporočena pisna/besedotvorna različica:

upravljálec -lca [ɥc] m z -em člov. (ã) *upravljavec*
upravljálka -e [ɥk] ž, člov. (ã) *upravljavka*
Slovenski pravopis, www.fran.si, dostop 8. 3. 2017.

V rabi se uresničujeta obe različici; kot kaže korpus *Gigafida*, je nekoliko pogosteje rabljen **upravljavec** (19.382) kot *upravljalec* (12.530), enako velja za ženske oblike, kjer je **upravljavka** pogosteje rabljena (219) kot *upravljalca* (117). Slednje slovenski slovarji ne navajajo, čeprav se uporablja.

Če bi se torej odločali med obema različicama, imate glede na pravila prosto izbiro. Raba in normativni pravopisni slovar pa se nagibata k različici *upravljavec/upravljavka* strožnice. Enako velja za industrijskega *sestavljavca* oz. industrijsko *sestavljavko*.

Priporočamo pa kar se da dosledno rabo ali ene ali druge različice v istem besedilu, mogoče celo tako, da se v njem ne mešata recimo *volivec* in *upravljalec*: ko se v položaju za / oz. lj odločimo recimo za *-alec/-ilec*, pri njem vztrajamo vseskozi.

Helena Dobrovoljc, Peter Weiss (marec 2017)

Primer odgovora JS

Če bi se torej odločali med obema različicama, imate glede na pravila prosto izbiro. Raba in normativni pravopisni slovar pa se nagibata k različici *upravljavec/upravljavka* strožnice. Enako velja za industrijskega *sestavljavca* oz. industrijsko *sestavljavko*.

Priporočamo pa kar se da dosledno rabo ali ene ali druge različice v istem besedilu, mogoče celo tako, da se v njem ne mešata recimo *volivec* in *upravljalec*: ko se v položaju za / oz. lj odločimo recimo za *-alec/-ilec*, pri njem vztrajamo vseskozi.

Iskanje po besednih zvezah s pomočjo narekovajev, kadar imamo težavo z ustrežno rabo predloga ob besedi. Primer s prihodki.

Zadetki v zelenih krožcih kažejo na vsebino slovarskih sestavkov

The image shows a search interface with four search queries on the left, two result tables in the middle, and a second result table on the right. Green arrows point from the search queries to the tables. The tables show counts for various dictionary components like SSKJ², eSSKJ, Sinonimni, Pravopis, etc.

Search Query	SSKJ²	eSSKJ	Sinonimni	Pravopis	ePravopis	Sprotni	Frazeološki	Vežljivostni	Etimološki	Zgodovinski	Terminološki	Narečni	Arhiv
"prihodek od"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
"prihodki od"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
"prihodki iz"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
"prihodek iz"	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Component	Count	Color
SSKJ²	2	Green
eSSKJ	0	Green
Sinonimni	0	Green
Pravopis	0	Green
ePravopis	0	Green
Sprotni	0	Green
Frazeološki	0	Green
Vežljivostni	0	Green
Etimološki	0	Green
Zgodovinski	0	Green
Terminološki	2	Green
Narečni	0	Green
Arhiv	3	Green

Component	Count	Color
SSKJ²	0	Green
eSSKJ	0	Green
Sinonimni	0	Green
Pravopis	0	Green
ePravopis	0	Green
Sprotni	0	Green
Frazeološki	0	Green
Vežljivostni	0	Green
Etimološki	0	Green
Zgodovinski	0	Green
Terminološki	0	Green
Narečni	0	Green
Arhiv	0	Green

Prikaz na portalu Fran

WWW.FRAN.SI

Vprašanja

O pravilih knjižnega jezika

S pomočjo dveh revizorskih dokumentov

O veliki in mali začetnici

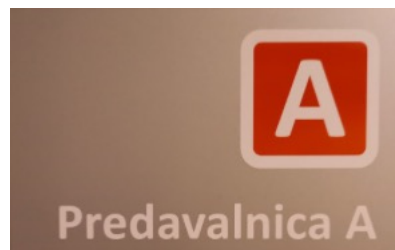
Osnovno pravilo

Z veliko začetnico pišemo

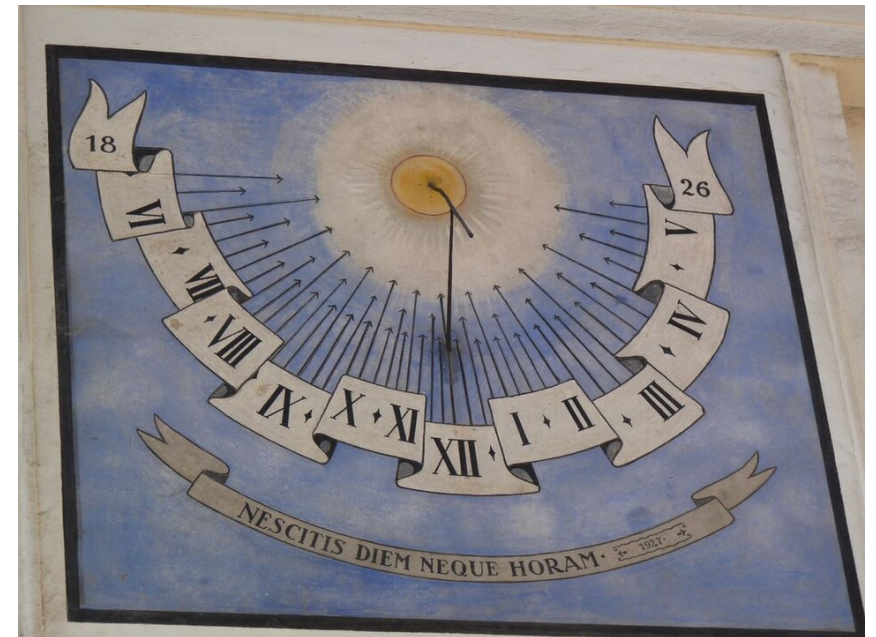
1. prvo besedo v povedi,
2. lastna imena,
3. izraze posebnega razmerja ali spoštovanja in
4. svojilne pridevnike iz lastnih imen.

Velika začetnica v povedih brez končnega ločila

Katere so povedi brez končnega ločila?

KULTURNI DOM Cerknica

Napis na sončni uri ljubljanske stolnice

Javni napisi in naslovi:

*Kajenje prepovedano, Obvoz, Tajništvo
Železniška postaja*

Podpisi k slikovnemu gradivu in preglednicam ter naslovi v poljih oziroma glavi preglednic:

*Bakrorez neznanega avtorja
Grafikon 1: Razvoj osebnih rekordov na 1500 metrov*

Navedbe akademskih naslovov pred imenom osebe na napisnih ploščicah in pred imenom avtorja ob naslovih člankov:

*Dr. Janez Novak
Mag. Vida Pirc*

Pri pisemskem sporočanju glava dopisa, zadeva; naziv in naslov na pisemski ovojnici:

*G./Gospod
Prof./Profesorica*

Začetnica na vizitkah in dopisih

Vizitka

Mag. Jaka Kalan
višji svetovalec direktorja

Vodja oddelka
mag. Jaka Kalan

Metka Kalan
univ. dipl. ekonomistka

Glava dopisa

(vsaka vrstica je lahko
tudi svoja enota)

Spoštovani
dr. Janez Novak
Nova ulica 3
9876 Mesto

P. n.
Dr. Janez Novak
Nova ulica 3
9876 Mesto

Podpis

(razlikovanje med
končnimi in
nekončnimi ločili)

VEJICA:
Lepo vas pozdravljam,
dr. Janez Novak

BREZ:
Pozdravlja vas
dr. Janez Novak

PIKA:
Lep pozdrav.
Dr. Janez Novak

KLICAJ:
Lep pozdrav!
Dr. Janez Novak

Lastna imena

Janez, Perun, Slovenka
Maribor, Krka
Soneti, Cockta, Petrol

Enobesedna

Skrajšana

Ljubljansko barje >> **Barje**
Goriška brda >> **Brda**

Nadomestna

Velika Britanija >> **Otok**
Atlantski ocean >> **Luža**

Enodelna imena

Večbesedna

Rdeča kapica, Beneški Slovenci, Južni Korejci
Zidani Most, Most na Soči, Polhov Gradec
Ljubljansko barje, Jadransko morje, Kamniško-Savinjske Alpe

Predložna

Pod Skalco, Za Hribom

Večdelna

Fran Saleški Finžgar, Drago Jančar
Ljubljana Center
Cedevita Olimpija

Dvojna

Šmarje-Sap
Žan Luka
Ermenc Skubic

Zemljepisna imena: reforma Pravopisa 8.0

- ▶ Krajevna/naselbinska imena so imena naselij. Vse sestavine teh imena pišemo z veliko začetnico (**Zidani Most**, **Stara Gora**, **Jakobski Dol**, **Ruperč Vrh**), izjema so tista imena, ki imajo sestavine *vas*, *mesto*, *trg*, *selo*, *selce* ... (**Novo mesto**, **Gorenja vas**, **Stari trg**, **Opatje selo**).
- ▶ **Predlagano pravilo je mehanično in ukinja izjeme.**
- ▶ **Utemeljitev:**
  - **Izguba geografskega pomena 'naselje' v prvi sestavini:** so trgi res danes trgi in vasi res vasi?
  - **Trisestavinska imena in težave:** **Spodnja Nova vas/Vas**
  - **Manj težav za prevajalce:** Za tako pravilo so se že odločili Hrvati, Čehi, Makedonci

Končna odločitev v letu 2026

Stvarna lastna imena

Vrsta

- ▶ Delam na upravni enoti v Ljubljani ali na ljubljanski upravni enoti.

Poudarjamo vrsto ... *in ne na občini.*

- ▶ Predlog slovenske vlade bo prišel v javno razpravo.

Konkreten nosilec

- ▶ Naročanje **strank** in telefonske informacije Upravne enote Ljubljana
- ▶ Obveščamo vas o ponovnem poslovanju Krajevnega urada Medvode, ki bo odprt od 2. februarja 2025.
- ▶ Predlog Vlade Republike Slovenije bo prišel ...

Uradna in poljudna imena, poimenovanja

Ministrstvo za gospodarstvo RS (lastno ime državnega organa) – ministrstvo za gospodarstvo (vrsta, funkcija državnega organa) – **gospodarsko ministrstvo** (krajše poljudno poimenovanje)

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (lastno ime pravnega akta) – **zakon o avtorskih pravicah** (krajše poljudno poimenovanje)

Skrajšana imena ustanov

Uradne kratke oblike

Evropska unija – Unija

Evropski svet – Svet

Evropska komisija – Komisija

Slovenska matica – Matica

Organizacija združenih narodov – Združeni narodi

Priložnostne kratke oblike – besedilno krajšanje

Začetnica pri besedilnem kražšanju

LEK je izdelan skladno s **Pravilnikom o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta in vključuje predpisano vsebino.**

...

Letno poročilo je bilo izdelano in posredovano pristojnemu ministrstvu za leti 2021 in 2022, pred tem se letna poročila o izvajanju LEK niso pripravljala, niti se LEK ni obnavljal vsakih 5 let, kot to določa **Pravilnik**.

Da bi se izognili ponavljanju dolgih naslovov različnih dokumentov, je priporočljivo tako ime okrajšati na najbolj povedno besedo, ki jo uvedemo v oklepaju z opozorilom.

LEK je izdelan skladno s **Pravilnikom o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta** (v nadaljevanju **Pravilnik**) in vključuje predpisano vsebino.

...

Letno poročilo je bilo izdelano in posredovano pristojnemu ministrstvu za leti 2021 in 2022, pred tem se letna poročila o izvajanju LEK niso pripravljala, niti se LEK ni obnavljal vsakih 5 let, kot to določa **Pravilnik**.

Besedilno krajšanje s kratico

Področje GJS javna razsvetljava ureja **Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja**, ki je bila sprejeta v letu 2007, na podlagi 17. člena Zakona o varstvu okolja (v nadaljevanju ZVO-1).

Ali je besedilno krajšanje in raba velike začetnice nujno?

- ▶ Področje GJS javna razsvetljava ureja **Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja**, ki je bila sprejeta v letu 2007, na podlagi 17. člena Zakona o varstvu okolja. Uredba določa mejne vrednosti emisij, ki pri običajnih pogojih obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti ne smejo biti presežene, ter pravila ravnanja. Namen **Uredbe** je varstvo pred škodljivimi posledicami svetlobnega onesnaževanja okolja.

Sklic na preglednice in slike

Predmet okvirnega sporazuma so storitve rednega vzdrževanja javne razsvetljave, ki so podrobneje predstavljene v Tabeli 2.

Tabela 2: Predmet okvirnega sporazuma 2021-2024

Zap. št.	Predmet okvirnega sporazuma - sklopi	Podroben opis posameznega sklopa
1.	Redno vzdrževanje javne razsvetljave na celotnem območju Občine _____.	- Neprekinjeno tekoče vzdrževanje javne razsvetljave (npr. odprava napak), - zagotavljanje delovanja svetlobnih teles.
2.	Izvajanje dežurne službe in intervencijskih del na objektih in	- Stalna dosegljivost po telefonu (24/7/365), - odzivnost na terenu (vrihod na teren): 1 ura od

Kje je težava?

Naslov preglednice (še bolje kot tabele) je *Predmet okvirnega sporazuma* (ne pa Tabela).

Kadar se sklicujemo na zaporedno številko preglednice, slike, grafikona ..., uporabimo malo začetnico.

Povedi brez končnega ločila: naslovi, naslovi stolpcev v preglednicah

kazalniki	trenutno stanje	pričakovano stanje	obrazložitev
specifična poraba električne energije na prebivalca na leto (kWh/prebivalca)	55,26 kWh/prebivalca (obdobje 2018 - 2020)	↓	Skladno z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. L. RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13) je predpisana letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju posamezne občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja – 44,5 kWh na prebivalca.

Kaj še pišemo z malo začetnico, v nekaterih drugih jezikih pa z veliko?

- ▶ Nazivi in naslovi pred imenom – doktor, profesor, gospod, gospa; sveti
- ▶ Pojasnjevalni dodatki (Johann Strauß mlajši, vendar Marcel Štefančič Jr.)
- ▶ Poimenovanja človeka v evolucijskih stopnjah (avstralopitek, kromanjonec, misleči človek, neandertalec ...)
- ▶ Pripadniki različnih skupin:
  - ▶ redovniki (frančiškan, uršulinka),
  - ▶ nagrajenci (nobelovec, oskarjevec),
  - ▶ pripadniki jezikovnih skupin (indoevropejec), verstev (jud, katoličan, sikh), gibanj, nazorov ter kulturnih in družbenih skupin in usmeritev (darwinist, hipster, socialist),
  - ▶ pripadniki društev, klubov in strank (apezejevec, rotarijec), ustanov, organizacij, uslužbenci podjetij (lekovec, microsoftovec),
  - ▶ oboroženih in tajnih skupin (alkaidovec, hamasovec, udbovec)

Posebni dnevi in prireditve

MALA ZAČETNICA

Poimenovanja dnevov, mesecev, praznikov

- ▶ marec, april
- ▶ ponedeljek, torek
- ▶ dan državnosti, prvi maj
- ▶ Prešernov dan, Silvestrov večer
- ▶ valentinovo, silvestrovo
- ▶ božič, velika noč, binkošti
- ▶ mednarodni dan računovodij, dan Zemlje
- ▶ bitka za Midway

VELIKA ZAČETNICA

Imena prireditev, simpozijev, dogodkov

- ▶ Dnevi računovodij (16. in 17. april 2026, Portorož)
- ▶ Združenje notranjih revizorjev IIA – Slovenski inštitut je organiziralo 139. redni mesečni sestanek »Notranja revizija v občini«.
- ▶ 1. mednarodna konferenca IIA – Slovenskega inštituta

Velika začetnica pri lastnih imenih in izpeljankah iz lastnih imen v zvezah, pisanih z malo začetnico

Praznike, posebne dneve, zgodovinske dogodke ... pišemo z malo začetnico, pri tem velja ...

... če so v teh zvezah lastna imena ali **pridevniki na -ov/-ev ali -in**, izpeljanih iz lastnih imen, jih pišemo tako, kot v vseh položajih – z **veliko začetnico**.

- ▶ Prešernov dan, Silvestrov večer
- ▶ dan Rudolfa Maistra, dan Zemlje
- ▶ bitka pri Termopilah, Marshallov plan

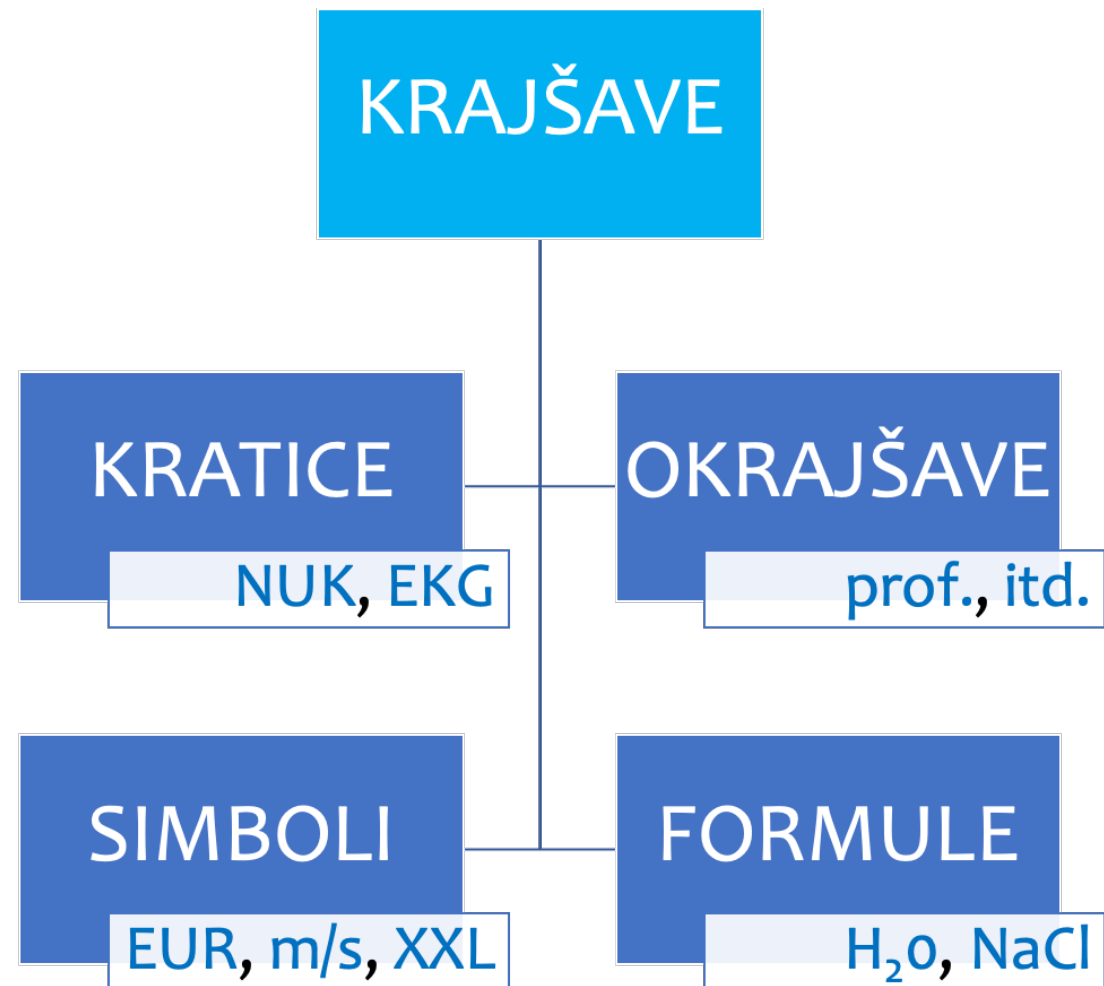
... če so v teh zvezah lastna imena ali **pridevniki na -ski**, izpeljanih iz lastnih imen, jih pišemo tako, kot v vseh položajih – z **malo začetnico**.

- ▶ vatikanski koncil, francoska revolucija
- ▶ daytonski mir, soška fronta

Enako pravilo velja za poimenovanja nagrad, priznanj, častnih nazivov (*oskar, kresnik, zlata palma, vinska kraljica, srebrni red za zasluge, zlata lisica ...*)

- ▶ Bloudkova plaketa, Prešernova nagrada
- ▶ nagrada Prešernovega sklada
- ▶ red generala Maistra, miss Slovenije

Krajšave

Kratice

Kratice so ustaljene krajšave večbesednih poimenovanj ali tvorjenk.

Kratice glede na to, kako jih izgovarjamo, delimo na:

1. **črkovalne** (EKG, RS, EU, IIA),
2. **nečrkovalne** (NUK, NASA, EMŠO).

Nečrkovalne kratice lahko preidejo v besedo, zapisujemo jih:

- občna imena samo z malimi črkami (**emšo**),
- lastna imena pa z veliko začetnico (**Nuk, Ajpes, Unesco, Nasa**).

Kratice nastanejo tako, da besede ali stalne besedne zveze okrnimo, navadno do začetnih črk besed oziroma njihovih delov.

- Republika Slovenija > RS
- enotna matična številka občana > EMŠO
- upravna enota > UE
- The Institute of Internal Auditors > IIA

Navadno jih pišemo z velikimi črkami.

- Zakona o lokalni samoupravi > ZLS
- Zakon o medijih > Zmed

Slovnične besede (veznike, predloge) izpuščamo ali jih pišemo z malimi črkami.

- Zavod Republike Slovenije za šolstvo > ZRSS
- Bosna in Hercegovina > BiH

Področje svetlobnega onesnaževanja okolja je revidiralo tudi **Računsko sodišče** (v nadaljevanju **RS**), ki je leta 2017 zaključilo *revizijo Učinkovitost preprečevanja svetlobnega onesnaževanja okolja*.

Samostalniške kratice so najpogosteje moškega spola.

- **DDV** < **davek** na dodano vrednost (**22-odstoten DDV**, *DDV se je zvišal*)
- **NUK** < Narodna in univerzitetna **knjižnica** (*Plečnikov NUK*, *NUK je bil zgrajen leta 1941*)
- **MNZ** < **Ministrstvo** za notranje zadeve (**slovenski MNZ**, *MNZ je sporočil ...*)

Kratice sklanjamo kot druge samostalnike moškega spola, med končnico in kratico zapišemo vezaj.

- poračun vstopnega DDV-ja
- gradnja novega NUK-a
- uslužbenci MNZ-ja

Kratice sklanjamo tudi po ničtem sklanjatvenem vzorcu (brez končnic).

- poračun vstopnega DDV
- gradnja novega NUK
- uslužbenci MNZ

Redke kratice **ohranjajo spol jedra** podstavne zveze, sklanjamo jih po ničtem sklanjatvem vzorcu.

- NUK – gradnja nove NUK
- MNZ – Področje je v pristojnosti MNZ

RS [računsko sodišče] **je ugotovilo**, da **MOP** [Ministrstvo za okolje in prostor] od uveljavitve Uredbe v letu 2007 do njene spremembe in dopolnitve v letu 2010 **ni pristopilo** k nobeni od navedenih zadolžitev.

Kadar se nečrkovalno brane kratice končujejo na samoglasnik, jih sklanjamo kot navadne besede, zato vezaja ne zapisujemo, ohranjamo pa zapis z velikimi črkami.

- UNESCO > sedež UNESCA
- ARSO > vremenska napoved ARSA
- NASA > program ameriške NASE

Lahko jih zapišemo kot navadne besede in jih tako tudi pregibamo.

- Unesco, rod. Unesca
- Arso, rod. Arsa
- Nasa, rod. Nase

Okrajšave

Okrajšave so okrajšano zapisane besede ali besedne zveze.

Znamenje okrajšanosti je **pika**.

Okrajšamo lahko besede in besedne zveze.

Besede ali besedne zveze okrajšamo tako, da ohranimo

1. prvo črko samostojne besede ali vsake besede v zvezi:

- **g.** (< **g**ospod);
- **itd.** (< **i**n **t**ako **d**alje);

2. prvo in zadnjo črko besede:

- **dr.** (< **d**oktor, tudi v pomenu 'doktorica'),
- **ga.** (< **g**ospa),

3. poljubno število začetnih črk, ki se končajo na soglasnik:

- **prof.** (< **prof**esor/**prof**esorica),
- **oz.** (< **ozi**roma),
- **npr.** (< **na pr**imer),

4. izbrane soglasnike:

- **gdč.** (< **gospodi**čna),
- **mrd.** (< **mili**jarda).

Okrajšave beremo tako, da jih sproti razvezujemo.

ZAPIS	BRANJE
Govoril je s prof. Novakom.	Govoril je s profesorjem Novakom.
Govoril je z dr. Janjo Kuhar.	Govoril je z doktorico Janjo Kuhar.

Okrajšava **ga.** (*gospa*) ima poleg osnovne oblike še dve, ki nakazujeta sklon razvezave: **ge.** (*gospe*) in **go.** (*gospo*).

- Na sestanku ni bilo **ge. Kuhar.** > gospe Kuhar
- Na sestanek smo povabili **go. Janjo Kuhar.** > gospo Janjo Kuhar
- Govoril je z **go. Janjo Kuhar.** > z gospo Janjo Kuhar

Okrajšavo *e* (< *elektronski, električni*) v občnih imenih pišemo z vezajem.

- e-naslov
- e-kolo
- e-javna uprava

Na začetku povedi jih pišemo z veliko začetnico.

- Pripombe pošljite z e-sporočilom.
- E-naslov, na katerega lahko pišete ...
- E-poslovanje banke je onemogočeno.

V lastnih imenih okrajšavo *e* pišemo tudi brez vezaja, npr. *eDavki*.

Prednosti

eDavki so varna in papirnemu poslovanju popolnoma enakovredna storitev v elektronskem mediju na spletu. Davčnim zavezancem nudijo nekaj pomembnih prednosti pred papirnim poslovanjem z davčnimi obrazci:

Pri **besednih zvezah** okrajšamo vsako prvino, krajšavni piki pa sledi presledek.

- **t. i.** (< tako imenovani)
- **d. o. o.** (< družba z omejeno odgovornostjo),
- **izr. prof.** (< izredni profesor)
- **Ur. l.** (< Uradni list)

Pri nekaterih okrajšavah se je vmesna pika postopoma opustila.

- **itd.** (< in tako dalje)
- **ipd.** (< in podobno)
- **npr.** (< na primer)
- **tj.** (< to je)
- **mdr.** (< med drugim)

Kratice in okrajšave lahko nastopajo tudi skupaj, npr. Ur. l. RS, št. 44/19.

Če se poved konča z okrajšavo, pišemo samo eno piko, druga končna ločila pišemo kot običajno.

- **Slovanski jeziki so slovenščina, hrvaščina, ruščina idr.**
- **Kaj pa stroški in prihodki itd.?**

d. o. o.

s. p.

d. n. o.

Okrajšave za vrsto družbe

Naloge spremljanja izvajanja LEK opravlja **Envirodual d. o. o.**, ki v dogovoru z Občino pripravlja tudi letna poročila.

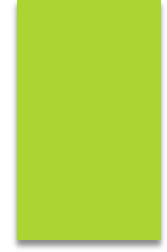

Pri imenih gospodarskih družb pred okrajšavo za vrsto družbe **pišemo vejico.**

Naloge spremljanja izvajanja LEK opravlja **Envirodual, d. o. o.**, ki v dogovoru z Občino pripravlja tudi letna poročila.

Firma	Skrajšana firma
Bausch&Lomb Poland sp. z o.o. - podružnica Slovenija	/
DELAN PLUS, trgovina, posredništvo in druge storitve, d.o.o.	DELAN PLUS d.o.o.
EDIBO, podjetje za strojniški inženiring, računalniške sisteme, varstvo pri delu, varstvo pred požarom, varstvo okolja in druge storitve, d.o.o. - Poslovna enota Maribor	EDIBO,d..o.o., PE Maribor
Elkostroj, proizvodnja in storitve, d.o.o. PE MARIBOR	Elkostroj d. o.o., PE MARIBOR
⊕ ENRICO TRANSPORT, prevozi v cestnem prometu d.o.o.	ENRICO TRANSPORTd.o.o.
ENRICO TRANSPORT, prevozi v cestnem prometu d.o.o., poslovna enota Solkan	ENRICO TRANSPORTd.o.o., PE SOLKAN
EXTRAFORM RENT, opažni sistemi d.o.o., Poslovna enota Skladišče Extraform	EXTRAFORM RENTd.o.o., Pe Skladišče Exstraform
GOSTILNA PAUMAN, gostinstvo, proizvodnja, gradbeništvo, trgovina in storitve, d..o.o.	GOSTILNA PAUMAN d..o.o.

Okrajšave izobrazbenih, akademskih in znanstvenih nazivov

Pišemo jih skladno z zakonodajo – [Zakon o strokovnih, znanstvenih in umetniških naslovih \(ZSZUN\)](#).

Izobrazbene oz. strokovne nazive, ki so pridobljeni po visokošolskih in višješolskih študijskih programih ter po bolonjskih študijskih programih prve in druge stopnje, pišemo za imenom in vejico.

- Peter Potočnik, univ. dipl. inž. les.
- Mojca Vidmar, mag. angl.

Znanstvene nazive, pridobljene po končani tretji bolonjski stopnji oz. doktoratu ali po znanstvenem magisteriju, pišemo pred imenom.

- mag. Nataša Kotnik
- dr. Rok Kralj

Posamezniku lahko poleg nazivov (zlasti v dopisih – v glavi in/ali podpisu) pripišemo tudi njegovo **funkcijo**.

Funkcijo lahko zapišemo pred imenom in priimkom podpisnika ali za njim, pedagoške in znanstvene nazive pa skladno z zakonodajo.

Zastopnik društva:

Matej Drašček, predsednik

- 1 Zastopnik društva:
predsednik dr. Matej Drašček
- 2 Zastopnik društva:
dr. Matej Drašček, predsednik
- 3 Dr. Matej Drašček, zastopnik društva,
predsednik

Krajšanje oblik

V nekaterih besedilih posamezne oblike skrajšamo, navadno s poševnico.

- revizor/ka, profesor/ica, zaposlen/a, rojen/a.
- učenec/-ka, bralec/-ka, minister/-ica, anonimn/-a.

Večaj za poševnico pišemo, če oblike za ženski spol ne dodajamo neposredno na obliko za moški spol.

Oblika za moški spol	Dodano obrazilo	Zapis
revizor	revizor + ka	revizor/ka
minister	minstr + ica	minister/-ica

Simboli

Simboli so grafična znamenja za mere, fizikalne količine, kemijske elemente, matematične pojme, denarne enote, strani neba ipd.

SIMBOL	RAZVEZAVA	ZGLED RABE
cm	centimeter	15 cm
dm ²	kvadratni decimeter	10 dm ²
€	evro	15.350 €
EUR	evro	15.350 EUR
Mg	magnezij	zlitina aluminija (Al), magnezija (Mg) in silicija (Si)
SI	Slovenija	uporaba oznake SI
SV	severovzhod	SV Slovenije

Osnovno pravilo

Simbole pišemo nestično (s presledkom).

Številka in simbol nadomeščata 2 besedi	Številka in simbol nadomeščata 1 besedo
pet odstotkov popusta	petodstotni popust
5 % popusta	5-odstotni (15-%) popust
5 € = pet evrov	
10 kg = deset kilogramov	

Pisna znamenja

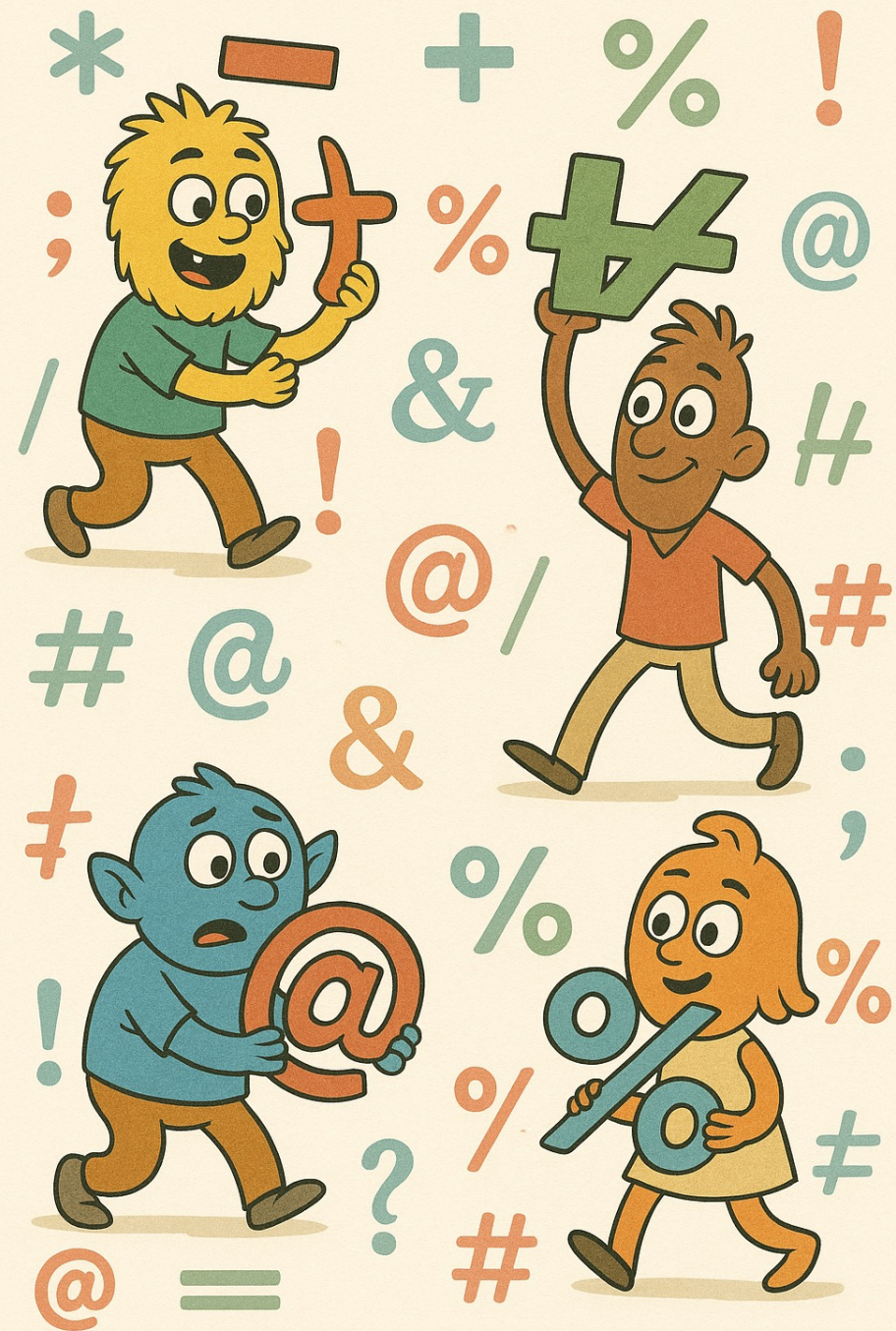

Pisna znamenja so dogovorjene enote za zapisovanje:

- **glasov** (črke, npr. **A**, **b**),
- **števil** (**234**, **1**, **XII**) in
- **drugih** enot (druga pisna znamenja).

Druga pisna znamenja so npr.:

- znamenja za vrednosti (**%**, **°**, **+**, **-**),
- denarne enote (**€**, **\$**),
- znamenja v informacijsko-komunikacijskih tehnologijah (**@**, **#**),
- ločila (**!**, **?**).

Abecedno razvrščanje in imenski sezname

Pri navajanju imena in priimka v besedilih upoštevamo zaporedje *ime – priimek*:
Tomaž Bizjak, Nina Hribar, Matej Jamnik.

Kaj pa razvrščanje po priimkih?

Kadar priimek pišemo pred imenom, za priikom pišemo vejico.

Bizjak, Tomaž

Hribar, Nina

Jamnik, Matej

Upravni odbor Združenja IIA – Slovenski inštitut, v letu 2024, za mandat do 31. 12. 2025, sestavljajo:

- **dr. DRAŠČEK Matej** (CIA, CRMA, CFSA, CFE, preizkušeni notranji revizor); ***predsednik***,
- **mag. HRIBERNIK Aljaž** (CIA, CFA); ***zakladnik***,
- **mag. FINŽGAR Petra** (CRMA, preizkušena notranja revizorka),
- **JANŽEKOVIČ Zvonko** (DNR),
- **KRAMBERGER Špela** (DNR),
- **MARINŠEK Primož** (CIA, CISA),
- **MIKLAVČIČ Nataša** (državna notranja revizorka),
- **NIKOLIĆ Anita** (preizkušena notranja revizorka),
- **mag. PERGAR GUZAJ Polona** (CIA, CRMA, CFSA, CFE, preizkušena notranja revizorka, državna notranja revizorka),
- **TRTNIK Matej** (CISA),
- **VEZJAK Jure** (CIA, preizkušeni notranji revizor).

Upravni odbor Združenja IIA – Slovenski inštitut, v letu 2024, za mandat do 31. 12. 2025, sestavljajo:

- **dr. DRAŠČEK, Matej** (CIA, CRMA, CFSA, CFE, preizkušeni notranji revizor); ***predsednik***,
- **mag. HRIBERNIK, Aljaž** (CIA, CFA); ***zakladnik***,
- **mag. FINŽGAR, Petra** (CRMA, preizkušena notranja revizorka),
- **JANŽEKOVIČ, Zvonko** (DNR),
- **KRAMBERGER, Špela** (DNR),
- **MARINŠEK, Primož** (CIA, CISA),
- **MIKLAVČIČ, Nataša** (državna notranja revizorka),
- **NIKOLIĆ, Anita** (preizkušena notranja revizorka),
- **mag. PERGAR GUZAJ, Polona** (CIA, CRMA, CFSA, CFE, preizkušena notranja revizorka, državna notranja revizorka),
- **TRTNIK, Matej** (CISA),
- **VEZJAK, Jure** (CIA, preizkušeni notranji revizor).

Upravni odbor Združenja IIA – Slovenski inštitut, v letu 2024, za mandat do 31. 12. 2025, sestavljajo:

- **dr. Matej DRAŠČEK** (CIA, CRMA, CFSA, CFE, preizkušeni notranji revizor); ***predsednik***,
- **mag. Aljaž HRIBERNIK** (CIA, CFA); ***zakladnik***,
- **mag. Petra FINŽGAR** (CRMA, preizkušena notranja revizorka),
- **Zvonko JANŽEKOVIČ** (DNR),
- **Špela KRAMBERGER** (DNR),
- **Primož MARINŠEK** (CIA, CISA),
- **Nataša MIKLAVČIČ** (državna notranja revizorka),
- **Anita NIKOLIĆ** (preizkušena notranja revizorka),
- **mag. Polona PERGAR GUZAJ** (CIA, CRMA, CFSA, CFE, preizkušena notranja revizorka, državna notranja revizorka),
- **Matej TRTNIK** (CISA),
- **Jure VEZJAK** (CIA, preizkušeni notranji revizor).

Pisanje datumov

Datum zapisujemo najpogosteje s številkami: 5. 3. 2026.

Sestavine datuma izpišemo tudi z besedo:

- 5. marec 2026 ali 5. marca 2026
- peti marec dva tisoč šestindvajset ali petega marca dva tisoč šestindvajset

Kraj in datum ločimo z vejico:

- Ljubljana, 5. 3. 2026
- V Ljubljani, 5. 3. 2026
- Ljubljana, 5. marec 2026
- Ljubljana, 5. marca 2026

Pogoste **napake** pri zapisu datuma:

- pisanje brez presledkov za pikami (**1.5.2025** > 1. 5. 2025),
- pisanje z vodilnimi ničlami (**01.05.2025** > 1. 5. 2025),
- zapis meseca z veliko začetnico (**1. Maj 2025** > 1. maj 2025),
- vejica med mesecem in letom (**maj, 2026** > maj 2026).

Marec 2025 ali
Ljubljana, marec 2025

Marec, 2025

The Institute of Internal Auditors
Združenje notranjih revizorjev
IIA - Slovenski inštitut
Slovenia

Izjavljamo, da med **31.12.2023** in odobritvijo računovodskih izkazov ni bilo dogodkov, ki bi vplivali na spremembo računovodskih izkazov.

31. 12. 2023

Trajanje (od – do)

Pogosta napaka pri zapisu **trajanja** je **raba vezaja** (krajša črtica).

Za označevanje trajanja uporabljamo **stični oz. predložni pomišljaj** (daljša črtica)

- v letih 1991–2001;
- Delovni čas: 7–19.

Skladno z delovnim načrtom smo za analizo podatkov v nadzoru upoštevali obdobje 2018-2022.

Skladno z delovnim načrtom smo za analizo podatkov v nadzoru upoštevali obdobje 2018–2022.

VEZAJ - (krajša stična črtica)

Prirednost sestavin

strokovno-tehnične naloge = strokovne **in** tehnične
javno-zasebno partnerstvo = javno **in** zasebno
sejem Narava-zdravje = narava in zdravje

Besedilno krajšanje

30-dnevna javna razprava = tridesetdnevna
20-letna tradicija = dvajsetletna

Kratice in obrazila

certifikati globalnega IIA-ja

Okrajšave

e-pošta

Številčne in črkovne enote

3. člen ZVO-1
št. poročila 3262-3/2016/114

POMIŠLJAJ - (daljša nestična črtica)

Pojasnilo, dopolnilo

Javna razsvetljava v Občini – finančni vidik
Dora – Kaj moramo vedeti notranji revizorji
PISO – Prostorski informacijski sistem občin

Združenje notranjih revizorjev IIA – Slovenski inštitut

V pomenu 'proti', označevanje razmerij, odnosov

Slovenija – Avstrija
prihodki – odhodki
revizor – stranka

Stični pomišljaj → predložna raba (50–70 €)

Zapis časa

Pri navajanju polne ure imamo več možnosti.

- ob 8. uri
- ob 8.00
- ob 8⁰⁰
- ob 8^h

Ure in minute zapisujemo s stično piko ali nadpisano: ob 8.45 ali ob 8⁴⁵.

Pogoste **napake** pri zapisu časa:

- zapis brez vrstilne pike ob navajanju polne ure (ob 16 uri > ob 16. uri),
- zapis s samostalnikom »uri« ob nepolnih urah (ob 8.30 uri > ob 8.30),
- Zapis z dvopičjem (8:30 > 8.30)

Zapis zveze črk, števk in ločil

Kadar nastopajo številke in črke kot oznake, simboli ali imena, jih pišemo stično (ne glede na to, ali je črka mala ali velika).

- Maistrova cesta **12a**
- izpit na ravni **A2**
- svinčnik z oznako **2B**

V nekaterih primerih je številka podpisana ali nadpisana:

- vitamin **B₁₂**
- **m²**

Členjenje enot s številkami in črkami

Dele besedil notranje podrobneje členimo:

- s številkami (1.1.1, III.2) ali
- kombinacijo števil in črk (2.b, III.A).

Pika je rabljena tehnično, in sicer stično:

- poglavje 1.2.1,
- člen 3.a (člen tri a), 3.a člen (tretji a člen).

Pogosta **napaka** pri členjenju je zapis pike za zadnjo enoto (1.2.1. > 1.2.1).

Plus in minus

Matematični znamenji **plus** (+) in **minus** (–) za ponazarjanje absolutnih vrednosti pišemo stično s številko.

- $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$
- vrednost indeksa $+3,45$

Znamenji za označevanje seštevanja oz. odštevanja pišemo nestično.

- $20 + 5 = 25$
- $25 - 5 = 20$

Še nekaj pisnih znamenj

Znamenja za **zaščitena imena in znamke** pišemo nadpisano in stično z imenom: Teflon®, Adidas™.

Skrbimo za izobraževanje notranjih revizorjev in pridobitev edinega svetovno priznanega certifikata za notranje revizorje **Certified Internal Auditor® (CIA®)**, ki zagotavlja optimalni način znanja ...

Pisna znamenja, ki označujejo **avtorske pravice**, se pišejo pred enoto in so nestična: © 2003 Založba ZRC, ZRC SAZU, § 10.

Sprotne opombe

Nadpisana številka za enoto, na katero se nanaša, predstavlja sklic na ustrezno opombo pod črto ali na opombo na koncu besedila ali poglavja.

Številko v besedilu pišemo **za ločilom**.

Samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena, določene z zakonom in s statutom občine⁵.

⁵ Statut Občine (Ur. l. RS, št. 39/2016).

Samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena, določene z zakonom in s statutom občine.⁵

⁵ Statut Občine (Ur. l. RS, št. 39/2016).

Dve pogosti napaki

TRI PIKE

OSTALE AKTIVNOSTI, KI JIH ZAHTEVA IIA GLOBAL

- Obveščanje članov o novostih izobraževalnega programa CIA® in drugih programov.
- Izpolnjevanje obveznosti prispelih s strani IIA Globala (ankete, poročila,....).

(ankete, poročila ...).

Kadar tri pike označujejo nadaljevanje naštevalnega niza, jih pišemo nestično, vejice pred njimi ne pišemo.

DVOPIČJE

Dvopičje v pomenu 'proti' pišemo nestično: Zneski variabilnih prejemkov ne presegajo razmerja 1 : 1.

Vprašanja

**Prevzete besede in
besedne zveze ter
skrb za jezikovno
kulturo**

Občne besede

- ▶ Pri prevajanju tujih besedil v slovenščino se trudimo poiskati slovenščini najbližje izraze, ki tudi osebi, ki ne pozna jezika, iz katerega prevzemamo, nekaj pomenijo.

Ali imajo naslednji izrazi slovenščini bližje ustreznice?

Izraz	Sopomenka	Izraz	Sopomenka
institucija		workshop	
faktor		ideja	
kriterij		struktura	
kvaliteta		webinar	

Razlike med prevzemanjem lastnih imen in občnih besed

Občne besede PREVAJAMO

IZJEME

- strokovni izrazi (morske enote, denarne enote, politični izrazi): [watt](#), [sejm](#)
- športni in glasbeni izrazi: [curling](#) – [krling](#), [futsal](#), [paintball](#); [futsal](#), [decoupage](#)
- kulturnospecifični izrazi (hrana, plesi): [potica](#), [kazačok](#), [pica](#)
- drugi izrazi, ki jih težko prenesemo v slovenščino: [new age](#), [outlet](#)

Lastna imena OHRANJAMO

IZJEME pri osebnih imenih

- domišljajska imena: Pika Nogavička, Rdečebradec
- papeži in svetniki: Janez Pavel II., Anton Padovanski
- vladarji (vedno manj) in vladarske rodbine: Karel III., Burboni, Jagelonci
- verska in svetopisemska imena: Alah, Mojzes

IZJEME pri zemljepisnih imenih

- nekatera bolj znana mesta: Varšava, Ženeva, Lizbona, Praga
- imena držav in celin: Avstrija, Japonska, Švica, Afrika, Evropa ... nekaterih pokrajin: Provansa, Teksas
- imena znanih gozdov, step, puščav, nižavij, gorovij, gora, vzpetin, morij, oceanov: Pireneji, Škotsko višavje, Atlantski ocean, Sredozemsko morje
- imena znanih poslopij: Bela hiša, most vzdihljajev ...

IZJEME pri stvarnih imenih

Prevajamo imena družbenih in političnih organizacij, ustanov, njihovih enot in združenj:

Evropska investicijska banka (angl. *European Investment Bank*)

Evropsko računsko sodišče (angl. *European Court of Auditors*)

Mednarodni denarni sklad (angl. *International Monetary Fund*)

OHRANJAMO V IZVIRNI OBLIKI

1. imena **časopisov in revij**: [Der Standard](#), [Elle](#), [Le Monde](#), [Spiegel](#), [Wall Street Journal](#);
2. imena **tiskovnih agencij in medijskih hiš**: [Al Jazeera](#), [Reuters](#);
3. imena **računalniških programov**, operacijskih sistemov in aplikacij, spletnih strani, omrežij in storitev: [Arnes](#), [Booking](#), [Chrome](#), [Facebook](#), [Google](#), [Libre Office](#), [Linux](#), [Microsoft Windows](#), [The Pirate Bay](#), [Yahoo](#);
5. imena **podjetij in industrijskih izdelkov** ter zaščitenih blagovnih in storitvenih znamk: [Adidas](#), [Aspirin](#), [Teflon](#);
6. imena **športnih klubov**: [Chicago Bulls](#), [Los Angeles Kings](#), [Manchester United](#);
7. imena **borznih indeksov**: [Dow Jones](#), [Nasdaq](#), [Nikkei](#);

Vprašanja